

A TENGERPART

NAPILAP.

V. évfolyam.

FIUME, szerda, 1908. augusztus 26.

181. szám.

Kiadóhivatal (telefonszám 229)
Vicolo dell' Ospedale, Wurzer ház I. emelet.
Szerkesztőség és fők-kiadóhivatal (telefonszám 954)
Susák Uskóka utca 54. II. emelet.
Nyomda telefonszáma (sürgős esetekben) 920.

Előfizetési ár:
Egész évre . . . 24 kor. Negyedévre . . . 6 kor.
Félévre . . . 12 kor. Egy hóra . . . 2 kor.
Egyes szám ára 6 fillér.

HIRDETÉSEKET

Kiadóhivatal mérsékelt áron számít.

Hivatalos hirdetések 6 hasábos petit sorja 40 fillér.

Fiume — világkikötő.

Irta: NAUTICUS.

— Második közlemény. —

Első cikkemben rámutattam azokra a legfőbb szükségletekre, amelyek lehetővé tennék, hogy Fiume világkikötővé fejlődjen s határozott módon szolgálhasson a magyar gazdasági érdekeket.

A fiumei beruházásokra elkerülhetetlenül szükséges 100—150 millió kölcsön miként való felhasználására a következőket javaslom:

A budapest—fiumei vonal teljesítő képességét a legnagyobb mértékig kihasználjuk ez idő szerint is. Sőt, a gyakori forgalmi zavarok igazolják, hogy már most is fölmerül a második fiumei vonal megépítésének a szükséglete. A második vonal megépítésére nézve különböző tervek merültek föl. *Kossuth* Ferenc kereskedelemügyi miniszter a második vonalnak az elsővel párhuzamban való megépítésének a híve. Szerintünk ez nem volna a legszerencsésebb megoldás, mert a fiumei vonal emelkedése óriási s emellett olyan vidéken vezet keresztül, ahol elegendő egy sínpar is, míg ha más vidékeket kötnek össze Fiumével, új területek lendülnek fel a vasutforgalom révén, amelyek közvetve szintén Fiume érdekeit volnának hivatva szolgálni.

A nagy beruházási kölcsönből készülhetne el a vukovár—samaci csatorna s a Kulpa szabályozása, miáltal, mint már előzőleg megírtuk, Fiuméhoz olcsó víziut vezetne, amelyen a tömegáruk az év nyolc hónapján keresztül rövid vasúti szállítással juthatnak Fiuméba. Az erre vonatkozó tervek régóta készen felelnek. Csak hozzá kellene fogni a megvalósításhoz.

A beruházási kölcsönből fedezhetnék az újin-knini vasut elágazását, amely Ötocsácsi esetleg a fővonalból Delnicéből kiindulva vezetne a vinodoli völgyön át Noviig, a horvát tengerpart mentén vissza Fiuméba. A dalmát vasut kiegészítése ugy is sok tekintetben előnyös jelent Fiuméra nézve, mert könnyen elvonhat a forgalmából egy jelentős részt. Kárpótoljuk magunkat oly módon, hogy lehetőség szerint beleilleszkedünk a dalmát forgalomba.

A feltöltések is a beruházási kölcsönből fedezendők.

Hozzá kell látni a raktárak építéséhez és bővítéséhez is. Az összes fabarakkok helyére modern és nagy raktárakat kell építeni s nem szabad késni az új kikötői terv megvalósításában. Bayer Andor életrevaló tervét egy előző cikkemből már ismerik az olvasóink. Ez a terv sokkal célszerűbb, mint a cseppet sem praktikus Gonda-féle terv. Bayer tudvalevően oly módon akar segíteni a kikötői területek hiányán, hogy a Rudolf móló meghosszabbításával fel-

töltenék a tengert egészen a Mária Terézia hullámtörő gátig, miáltal egy külső és belső medence keletkezne. A belső medence kizárólag a partmenti forgalom ellátására szolgáló hajók kikötőhelye volna s kijárata a Lazarusgyárnál maradna. A Baross zárómóló folytatásaként egy új hullámgátat kellene építeni s a mostani Mária Terézia hullámgátakat kiszélesítve onnan kiszögélő mólók volnának építendőek.

Ily módon új képet nyerne a fiumei kikötő. A vonatokat vágányok építésével hozhatnák a feltöltött széles szalagon keresztül az új kikötőbe, de megmaradna a fiumei kikötő második medencéje is, ahol szintén sok hajónak jutna hely.

Az életrevaló terv megvalósítása nem is kerülne oly rengeteg pénzbe. A nagy beruházási kölcsönből erre is jutna.

A fiumei kikötő megnagyobbításával foglalkoznunk kell, mert ha az új vasutvonal, a víziut megépül s a feltöltések megtörténnek, Fiume olyan gazdasági föllendülésre számíthat, hogy az ideérkező s az innen induló hajók száma hamarosan megháromszorosodna.

Az új kikötői terv megvalósítása után ismét új raktárak, daruk és más beruázások válnának szükségessé, amelyek teljesen igénybe vennék a sokat emlegetett beruházási kölcsön összegét.

Ezzel különben Fiume fejlesztési programja ki volna merítve s ami ezután megoldásra vár, teljesen más lapra tartozik. Fiume ugyanis ez idő szerint tisztán tranzit forgalmat bonyolít le. Ez nem jól van így. Az illetékes tényezőknek arra kell törekedniük, hogy Fiumében önálló kereskedelem fejlődjön ki. Jó gazdasági politikával, tervszerű akcióval ezt is elérhetjük.

Példát vehetnénk a szomszédos Triesztől ahol az utóbbi években nagy kereskedelmi föllendülés ment végbe. Szakfőcink vélekedése szerint nálunk ez csakis 1917 után várható, a mikor az önálló vámterület életbelép. Ezt a véleményt nem oszthatjuk teljesen. Az igaz, hogy 1917 fontos fordulópontot jelent majd Fiume gazdasági életében. De mi ezt a föllendülést akkorára már készen várjuk. 1917 után a kiviteli cégek exporturákat létesítenek Fiumében s ezzel erősödni fog az önálló kereskedelem és általában a magyarság. Addig azonban nem szabad várunk. 1917-ig be kell fejezni a Fiume fejlesztését célzó programot s ha ez megtörtént, Fiume természetes gazdasági függetlenítése természetesen be fog következni.

A jövő gazdasági eseményei igazolni fogják ezt a föltevésünket.

Az Adria hajóstársaság jövője.

— Megvan az új szerződés. —

Beavatott forrásból közlik velünk: Tudvalevőleg az Adria Tengerhajózási R.-T. állami szerződése lejárt s a társaság már a múlt évben lépéseket tett a kormánytól szerződésének meghosszabbítása érdekében. A kereskedelmi minisztérium, amely igen nagy súlyt helyez tengerhajózási fejlesztésére, kedvezően fogadta az Adria ajánlatát, mert hiszen a hatalmas magyar társaság igazán nagy feladatok megoldására hivatott tengerhajózási fejlesztése terén. Az új szerződésre nézve immár a kormány és a társaság közt megállapodás jött létre s a nagyobb államsegéllyel szemben a társaság kötelezettséget vállalt hajóparkjának tetemes kibővítésére és arra, hogy a hazai kivitel szempontjából nagyobb jelentőséggel bíró járatok fejlesztésére a társaság ezennel még nagyobb gondot fordít.

Ezekkel a megállapodásokkal, amelyek a hazai közgazdasági életnek igen fontos következményeit teljesítik, a kormány legközelebb a Ház elé is terjeszti a társasággal kötött új szerződését. Az utóbbi időben sok szó esik arról, hogy a neppárt megobstruálja a kormány javaslatát. Most azonban hiteles forrásból arról értesülünk, hogy a kormány feltétlenül betervezi az Adriával kötött szerződést, mert az semmi olyan intézkedést vagy kikötést nem tartalmaz, amely az ország gazdasági fejlődésének érdekében nem lenne s amit bármely párt kifogásolhatna.

Maga az Adria is immár az új szerződésben vállalt kötelezettségének teljesítéséhez látott, amennyiben biztosítékot nyervén a kormánytól a szerződés perfektuálására, igazgatóságának két tagját Londonba küldötte, hol azok a társaság hajóparkjának kibővítésére tárgyalásokat folytatnak és a tervbe vett új hajókat az angol gyáraknál megrendelik. Ezekkel a rendelkezésekkel az Adria oly hatalmas és modern hajópark birtokába jut, amely képesíti őt arra, hogy egyrészt fokozottabb mértékben tehessen eleget a magyar kivitel fejlesztésnek, másrészt, hogy sikeresen vehesse fel a versenyt az osztrák konkurrens társaságokkal.

Olasz közbiztonság.

A régi nagyság emlékeiért járván Olaszországot, minduntalan a mai gyengeség és szervezetlenség apró, de kellemetlen jeleivel ütközik össze az utazó. Két Itália van tulajdonképpen s e két Itália, a réginek, művésznék nagysága s az ujnak technikai gyarlóságai között hányódik az a rengeteg Itáliajáró és köztük az a sok magyar, aki évenként odaviszi minden szabad lelkét és — nem fölösleges pénzt.

A legszebb Boticelli élvezésére sem marad kellő áhítatunk és nyugalomunk, ha a vonatok órákkal késnek, sőt minden igaz ok nélkül a kitűzött időnél órákkal későbbben indulnak, ha kényelmetlenek, piszkosak, ha ablakaikat a legtikasztóbb melegben nem lehet kinyitni, ha átszálló állomáson nincs facchino. végül, ha megérkezvén arra a kellemes meglepetésre bukkanunk — hiába, ez a meglepetések országa — hogy a bőröndünk elkallódott avagy megvan, de hiányzanak belőle egyenesen ezen utunk számára készült legjobb ruhánk.

E sorok írója nem lírai panaszként, hanem szíves okulásul közli itt az olvasóval egy idei olasz kis esetét, amely négy remekbe szabott ruhájába került, de azért fölöttébb tanulságos. Ezt a négy öltözet ruhát — három női s egy férfiruhát — pedig egy személypodgyász-ként feladott bőröndből emelték el illetékes té-

nyezők az olasz állami szervezet passzív, de fényes segédletével. (Az olasz vasutakat ugyan csak egy év előtt államosították s így majdnem hogy még az állami asszisztencia megtiszteltetésében sem részesültem. De hál'istennek, az állam mindenhatósága a kulturával lépést halad — evviva la Civiltà!) Jellemző az olasz viszonyokra, hogy a bőrdíj külsején nyoma sem volt semmiféle erőszaknak s így a hiány csak otthon, a hotelben volt konstatalható. Tehát nyilván álkulcsokkal felszerelt valóságilag szervezett társaság végezte a dolgot teljes rutinnal. Ime, a szervezethez első nyoma olasz földön.

Jellemző dokumentum gyanánt ideiktatjuk a firenzei osztrák-magyar konzulnak e tárgyban — persze németül és németfelírású papíron — írt levelét:

Igen tisztelt uram! Kívánságához képest hivatalunk nyomban megejtette a szükséges lépéseket a k. r. vasutigazgatóságnál, valamint a viareggioi rendőrségnél is. A vasutigazgatóság értesítette a konzulátust, hogy a legközelebbi lépéseket megtette a tettesek kézrekerítése érdekében, de eddig minden eredmény nélkül. Természetesen arra utal az igazgatóság, hogy a podgyaszt fentartás nélkül átvették s így nem tartozik további felelősséggel.

Midőn sajnálkozásomat fejezem ki, hogy a konzulátus intervenciója jobb eredményt nem tudott elérni, bátor vagyok az utazó közönség érdekében megkérni, hogy esetét kegyeskedjék nyilvánosság elé vinni, azzal a hozzátevéssel, hogy az itteni konzulátusnak az utóbbi hónapokban nyolcszor kellett vasuti lopás miatt közbenjárni és azzal a figyelmeztetéssel, hogy a podgyaszt nem szabad az állomásokon hagyni.

Legjobb a podgyaszt átvétele előtt ismét megmérteni.

Fogadja igen tisztelt uram, kitűnő tiszteletem nyilvánítását.

Arthur von Pelka
k. u. k. consul.

Ime, csak egyetlen konzulátusnál rövid idő alatt nyolc esetet jelentettek be és maga a konzul egy hivatalos levélben kér beavatkozást az olasz államvasutak tarthatatlan viszonyai miatt. Nem árt ezt különösen most, a nyári és őszi utazások idején, megszívlelni.

A firenzei konzul tanácsa azonban nem egészen célravezető. Az ugyanis kikerülhetetlen, hogy a podgyaszt előre küldje, vagy deponálja az utas. A mérés pedig azért ígér kevés eredményt, mert egy-két darab ruhadarab hiánya alig érzik meg az amugy sem pontos mérések-nél. A szervezett rabló-ipar azonban — ugyáltszik — mégis ettől tart, azért lop oly óvatosan és mértékletesen.

UJDONSÁGOK.

— **Meglesz a yachtvásárlás.** Nagy port vert fel annak idején az állami yachtvásárlás ügye. Nákó Sándor gróf fiumei kormányzó a kormány megbízásából Angliába utazott. Ott hosszas keresés után talált is egy megvételre alkalmas yachtot s azonnal dockba küldte, ahol tüstént hozzáálltak a tatarozási és festési munkálatokhoz. De Nákó tervez Szterényi végez. A yachtvásárlást lefújták s Nákónak udvariasan tudomására hozták, hogy a kormány az alkut nem hagyja jóvá. A kormányzóban erre, mint utólag halljuk, fölébredt a magyar mánási büszkeség és a részére kiutalt négyezer korona utiköltséget nem fogadta el, sőt a yachtvásárlás körül fölmerült egyéb költségeket is a sajátjából fedezte. A kormány igyekezett ugyan letagadni a Nákó utazásának operettbe illő részleteit, de a kormányzó egy fiumei újságíró előtt maga beismerte, hogy Szterényivel jelenete volt. Nagyon fájt neki a visszavonás, s hogy méltó haragjának nyomást adjon, beadta a kormányzó méltóságáról való lemondását.

Sokáig volt függőben a lemondás ügye, míg végre a napokban a miniszterelnök értesítette a kormányzót, hogy a lemondást nem fogadja el, ellenben a yachtot megvásárolja. Ezel nagyon kellemetlen helyzetből szabadult ki a gróf, de különben is elkerülhetetlen volt már a vásárlás perfektuálása. A fiumei kormányzót az angolok valami szédelőnek tarthatták és szép véleményt formálhattak maguknak a magyar közjogi méltóságról is. Most már minden rendben van. A yachtvásárlás megtörtént a Nákó gróf nagy öröme; a kormányzó pedig marad, sőt görögösen marad a legközelebbi lemondásáig.

— **Kinevezés.** A kereskedelemügyi miniszter Gaál Tibor volt fiumei kormányzóhelyettesét fölmentette a fiumei városi takarékpénztárnál viselt miniszteri biztosi állásáról s helyébe Dunay László miniszteri titkárt nevezte ki, aki most kezdte meg ebbeli működését.

— **A drenovai események.** Drenovában a fölizgatott kedélyek még mindig nem csillapodtak le. Vasárnapon Don Torcoletti Lajos lelkész Drenovába ment, hogy ott misét tartson. A templomter előtt összegyűlt tömeg füttyszóval fogadta, mire Don Torcoletti a közeli rendőrkirendeltségre menekült s azután zárt kocsiában visszatért Fiuméba.

— **Helyreigazítás.** Nautikus tegnapi vezércikkébe két sajtóhiba csuszott be, melyet kiemelés közben észrevettünk, úgy hogy a kiadott lappéldányoknak csak egy részében maradtak benn. A középső hasábon legfelül, ahol a csikágói földalatti teherforgalomról van szó a következő mondat helyesen így szól: Fiumében egyelőre nem így kell segíteni a területi hiányon. Ugyanazon hasáb legutolsó sorában pedig a triezsi beruházások összege nem 10 hanem 150 millió koronát tesz ki helyesen.

— **A kikötőből.** Augusztus 25. Indult: „Caboto” olasz gőzös Calcuttába üresen; „Molfetta” olasz gőzös Bariba 340 tonna fával; „Pavia” angol gőzös Liverpoolba 130 tonna liszttel és 60 tonna vegyes áruval; „Murillo” angol gőzös Hullba 210 tonna liszttel és 100 tonna fával; „Rákóczi” magyar gőzös Valenciába 100 tonna vegyes áruval és 140 tonna fával.

— **A tengerészeti költségvetés.** A tengerészeti költségvetés, amelyet az idei delegációk elé fognak terjeszteni, négy és fél millió koronával több kiadást irányoz elő, mint a tavalyi. Ezt az emelkedést a tisztai fizetések emelése és a hajóépítésekre törlesztendő nagyobb részlet okozza. Az összes szükséglet 61.75 millió koronában van megállapítva. A tengeri vezetőség ezuttal lényegesen emelni akarta a hajóépítésére szánt részösszegeket, ezt azonban a hadügyi költségek amugy is jelentékeny emelkedése miatt a közös miniszteri konferencia nem engedélyezte.

— **Az olasz haditengerészet viz alatt járó hajóiról** a The Engineer egyik száma érdekes leírást közöl. Az olasz haditengerészet legelső ilyen rendszerű hajóját 1889-ben építette, amely a viz színén 5, a viz alatt pedig csak 2 csomónyi sebességgel birt haladni. Azóta ezt alaposan átjavították, modern akkumulátorteplel és explóziós motorral szerelték fel, úgy hogy ebben az állapotában már 8, illetőleg 6 csomónyi sebességet bír kifejtetni. 1905-ben már nagyobbmértetű vizalatti naszádokat kezdtek építeni 14, illetőleg 8 csomó sebességgel, amelyeknek használhatóságát az 1906. évi hadgyakorlatokon próbálták ki, amelyeknél 10—29 m mélyjárás mellett (lesüljedés) teljesen elérték a csatahajókat. A legújabb olasz viz alatt járó naszádok 180 t vízkiszorításuak, s sebességük 15, illetőleg 9 csomó. Hajtásukra 750 lóerős explóziós motorok és 190 lóerős akkumulátorteplel szolgál.

— **A forgalom csökkenése.** A tengeren át menő forgalom rendkívül visszaesését a nagy német kikötők is igazolják. Ez évi július hónapban Hamburgban megfordult 1596 hajó 1.123,799 tonnával, míg a múlt év ugyanezen havában 1714 volt a hajók száma és 1.123,666 a tonnatartalma. Brémában: 1908. júliusban 422 hajó 277,785 tonnával. 1907. júliusban 445 hajó 329,592 tonnával. A folyó év első két havának forgalmi adatai a nagy kontinentális kikötőkben a következők:

	1908	1907.
Hamburg	9837 7,146,918	9408 6,966,655
Antwerp.	3578 6,498,321	3824 6,727,294
Amsterd.	1397 1,947,844	1338 1,777,492
Rotterd.	5092 5,377,392	5824 6,172,072

Nagyon feltűnő a rotterdami visszaesés, a mi főképpen a rajna—westfáliai ipari kerület krízisének a következménye. Itt említjük meg, hogy Hamburgban a révületék bevétele júliusban 35,115.72 márkával volt kevesebb mint tavaly júliusban.

— **A provokációk ellen.** A városi tanács rendelkezése a rendőrség közlése, hogy nem engedi meg a városban a lobogókkal, egyesületi egyenruhákban és kokárdákkal való járás-kelést s aki ez ellen vét, a törvény rendelkezése szerint büntetendő. A rendelet kia-

dása mindenesetre üdvös, csak hogy tudunkkal egy esetet kivéve a horvátok egyszer sem használtak lobogót, egyenruhát és kokárdát. A tüntetéseknek másként kell elejét venni. A rakoncátlan ifjakat kell megrendszabályozni, s minden kihágásért szigoruan büntetni. Más megoldás itt nincs s ha a városi urak ezt nem cselekszik, nem fognak rendet teremteni soha.

— **Hadihajónk utja.** Pólából jelentik nekünk, hogy a „Kaiserin Elisabeth” hadihajó e hó 31-én indul hosszú keleti útjára, hogy fölváltsa a „Faanz Josef I.” hadihajót, amely már három év óta nem volt Pólában.

— **A dalmát parti forgalom új hajói.** Egy több horvát tőkepenészből álló konzorcium, melynek élén Ivanisevics spalatói hajótulajdonos áll, egy délszláv bank támogatásával három nagy gyorsjáratu személyszállító gőzöst rendelt Angliában, amelyekkel Trieszt és Cattaro között versenyt akar támasztani a „Dalmácia” hajóstársaságnak. Az új hajók elseje már október hóban készül el.

A „Dalmácia” hajóstársaság is igyekszik régi hajóparkját fokozatosan felújítani. Tegnap bocsátotta vízre a triezsi Stabilimento Tecnico hajógyárában „Cetina” nevű új gőzöst, mely személy és áruforgalomra van berendezve és 13 mértföld óránkénti gyorsaságot képes kifejteni. A társaság további hat új személyszállító gőzöse építés alatt van és ez év végén készül el.

— **Fenicse színház.** Ma este Sidney Jones hosszuéletű „Gésák” operettje kerül színre a Calcagno társulat előadásában.

— **Ragadós betegségek.** A városi közegészségügyi hivatalnál e hó 17-től 23-ig a következő betegségeket jelentették be: bárányhimlő 2, vörheny 4, tifusz 1. Ezekon kívül 2 vörhenybeteg Triesztből és Noviből, 1 tifuszos beteg Pecinéből szállították a városi kórházba.

— **Az Ungaro-Croata új hajói.** A Magyar-horvát tengeri gőzhajózási részvénytársaság a minap vízre bocsátott „Tihany” gőzöset kívül gyors egymásutánban négy új hajót fog forgalomba bocsátani. A négy hajót a társaság a kereskedelmi miniszteriummal egyetértően a következőképen nevezte el: „Lika”, „Vértes”, „Pozsony” és „Brassó”. Az új szerződés életbeléptetése után a társaság további tíz gőzöst fog építtetni az albániai, dalmáciai, ravennai és triezsi szolgálat ellátására. A szerződési tárgyalások, melyek a társaság üzletkörének lényeges kiterjesztését célozzák, serényen folynak és előreláthatólag még az őszi folyamán perfektuálva lesznek.

— **A dalmát tartománygyűlési választások.** A dalmát helytartóság közlése, hogy az új tartománygyűlési választásokat a következő napokra írta ki: Október 6-ára a községeket, október 28-án a városok és a kereskedelmi kamarák választanak, végül október 31-én a legtöbb adót fizetők Kuriaja.

— **Mi lesz a dalmát vasut kiépítésével?** Az előkészítés alatt levő horvát-dalmát összekötő vasutról a P. N. többek között a következőket írja:

A tervezett vasutnak két szárnya lesz. Az egyik az ogulin—knini vonal, amelynek építési hossza 190 kilométer fog kitenni, a másik a Károlyvárostól az osztrák (krajnai) határig haladó vasut, melynek építési távolsága 34 kilométer lesz. A vasut engedélyesei a Kereskedelmi Bank, az Agrár-Bank, a Magyar Helyi-érdekű Vasut Részvénytársaság és a bécsi Unionbank. Ezek az engedélyesek már be is fejezik a vasut traszírozását. Az érdekelt természetesen a vasut kiépítésével üzletet, még pedig jó üzletet akarnak csinálni, miért is azt az ajánlatot tették a kormányynak, hogy a vasutat hajlandók megépíteni, ha a kormány három százalékos kamatgaranciát biztosít nekik és ha az építési tőkét, jó nagy összegben, közel 150 millió koronában állapítja meg. A túlmagas építési tőkét azért szeretnék keresztülvinni a bankok, mert minél nagyobb a hivatalosan megállapított építési tőke, annál több lesz a vállalkozók nyeresége — amihez természetesen, mint jó üzletembereknek joguk van — miután a vasut tényleges kiépítése alig fog százhuszmillió koronánál többbe kerülni. Más szóval; a tényleges tőke és a hivatalosan megállapított építési tőke közötti különbség lesz a vállalkozók nyeresége, nem szólva a három százalékos kamatgaranciáról. Vagyis a milliók, illetve a jó üzlet sorsa most már a kormány döntésétől függ. Az ügy sürgős, mert az osz-

trák kormány legutóbb is erélyes hangú átiratban sürgette a magyar kormányt vállalt kötelezettségének a teljesítésére. Legközelebb tehát, valószínűleg az ősz elején el fog dőlni, hogy hány millióval fizetjük meg a magyar kormánynak azt a nagylelkűségét, hogy lesz kegyes a közös vámterület megcsinálásáért egy osztrák gazdasági és osztrák hadiérdekeket szolgáló vasutat kiépíteni.

— **Nemzetközi uszóverseny Abbaziában.** A bécsi Amatőr Uszók Egyesülete szeptember 8-án az Angolina-fürdőben nemzetközi uszóversenyt rendez. A verseny programja a következő:

1. Juniorverseny 600 méter.
2. Kombinált uszás 150 méterre. 50 méterenként mell, hát és tetszésszerű uszásmód kivéve a mell és hát.
3. 50 méteres fiúverseny, amelyben azok vehetnek részt, akik a 15 évet még be nem töltötték.

4. Osztrák bajnokság, 1000 méteres. Nevezés 25 korona. A győztes arany érmét, a második és harmadik ezüst érmét kap tekintet nélkül a résztvevők számára, míg ellenben azok, akik 1/10 idővel az első díj győztese után érkeznek célhoz, diszoklevelet nyernek.

5. Oldaluszás 50 méterre, mesteruszkó kizárásával.

6. Hölgyverseny 50 méter.

7. Buváruszás. Legnagyobb távolság 50 méter, egyenlő eredménnyel az idő dönt.

8. Fejuszás 5 méter.

9. Hátuszás 100 méter.

10. Akadályuszás 100 méter. Két akadályuszás és alámerülés.

11. Fejgrás. 3 köteles és három önálló ugrás. Köteles ugrások: 1. Ugrás helyről. 2. Fejgrás nyújtott karokkal. 3. 1/1 Salto hátra. Három önálló ugrás 6, 7, 8. nehézségi fokozatokból.

12. Lányok versenye. 50 méter. Résztvehetnek 14 éven aluli leányok.

13. Melluszás. 400 méter.

14. Senioruszás. 50 méter. Harminc éven aluli férfiak részére.

15. Stafétuszás. 200 méter. Jegyzés 12 korona. Minden egyesület négy uszót állít, akik közül az első 50 méter melluszással, a második 50 méter hátuszással, a harmadik 50 métert oldaluszással s a negyedik spanyol ugrással teszi meg az utat.

16. Vendégek versenye. Résztvehetnek fürdővendégek és abbaziák.

Jegyzési díj 3 korona. Jelentkezések legkésőbb a hó 24-ig eszközlendők Franz Müller-nél Bécsben, III. Hafengasse 14. Az előmérkőzések 7-én este fél 6 órakor lesznek. Vándordíjak mincsenek. A díjak a győztesek tulajdonában maradnak.

— A „Thalia” zátonyra jutott. Egy Gibostadtból érkezett távirat közli, hogy az osztrák Lloyd hajóstársaság „Thalia” gőzöse, amelyet kéjutazásokra használnak, utjában a Leikrsgisund zátonyra jutott s ott megrekedt. Az utasok s szállítmány nem forog veszedelemben. A mentési munkálatok eddig nem vezettek eredményre. A „Thalia” a hó 3-án indult el Kieiből, érintette Hammerfestet, Tromsöt és szombaton indult Lyugen felé. A lurlini Lokalanzeiger Tomsöböl az alábbi jelentést vette a „Thalia” balesetéről. A „Thalia” fedélzetén körülbelül 130 utas van. A legnagyobb részük ausztriai és angolországi illetőségű. Köztük van Sternberg Adalbert gróf reichsrath-képviselő. A „Thalia” balesetének hírére az „Astrea” gőzös kapitánya hozta meg Thomsöbe. A hajó helyzete rossz, de nem forog fön komolyabb veszedelem. A helyszínére több hajó érkezett, hogy a „Thalia” gőzöst megmentse.

— **Abbaziában a fürdővendégek száma** augusztus 12-től 19-ig 1198 személylyel növekedett. Ez idő szerint 3783 vendég van Abbaziában. Szeptember 1-től augusztus 19-ig a fürdővendégek száma 32,337.

— **Mikor a bosnyák vásárol.** Egy furfangos bosnyák, Muftich Meo, aki gyümölcskereskedéssel foglalkozik Zarában, különös módon jutott nagy halmennyiséghez. Beköszöntött Adamiano Mór halkerkeskedő Via Gizellán levő üzletébe, ott összevásárolt 85 korona értékű halat és egyéb dolgokat, azután félretette a csomagot, hogy később pénzzel visszatérjen. A kereskedő és felesége nem voltak az üzletben, mikor Muftich visszatért. Az élelmes bosnyák fölhasználta az alkalmat, tolokocsira

tette a becsomagolt árut s ellépett. A Dalmácia induló hajónál fogta el a rendőrség.

x **Fratelli Deisinger** fiumei városi rak-tára (Via Molo 9.) engros áron árusítja kisebb beszerzéseknél is a legkitünőbb kávéi és teát.

x **Sport vendéglő.** Kumin Ferenc Sport-vendéglőjének jó magyar konyháját figyelmébe ajánljuk minden fiumei és átutazó magyar embernek. A barátságos helyiség a Deák-korzótól néhány lépésnyire van a Germania-utca 2. számú új házban a Jellacsics kaszárnya mellett.

x **A Lidóról.** A Lidón levő Corne d'Or penzio, mely e tengeri fürdőhely egyetlen nemzetközi penziója csendes szép fekvésénél és kitünő, otthonias ellátásánál fogva mindenkinek melegen ajánlható. Szeptember elsejétől fogva mérsékelt árak és szobák ellátás nélkül is kaphatók. Német, francia és olasz levelezés.

Távirat ◀▶ Telefon.

Arany János szobra a Margitszigeten.

BUDAPEST, aug. 25. József főherceg megjelent Strobl Alajos szobrász művész műtermében s megrendelést tett nála Arany János szobrára. A főherceg kedvenc költőjének szobrát a tulajdonát képező szigeten fogja felállíttatni azok alatt a tölgyfák alatt, ahol a halhatatlan poéta oly szívesen időzött. A főherceg elhatározása fővárosszerte nagy örömet keltett.

A negyedik vácrétsági rabló-gyilkos.

RUTTKA, augusztus 25. Az itteni rendőrség letartóztatott egy gyanús külsejű horvát munkást, akiről azt hiszik, hogy ő a vácrétsági rablógyilkosság negyedik tettese. Garamhidvégre kísérték, hogy itt a személynazonos-gát megállapíthassák.

Vajda Sándor beszámolója.

MAGYAR-IGEN, aug. 25. Vajda Sándor a magyar-igeni választókerület román nemzetiségi képviselője tegnap tartotta mintegy ezerkészság román hallgató előtt beszámolóját. Vajda több román nemzetiségi képviselő társaságában jelent meg a beszámolón s hangsúlyozta az összes nemzetiségi pártok szolidaritását. Beszélt az általános titkos községenkénti választói jogról is, fejtegette annak nemzetiségi szempontból üdvös következményeit. Utána Butean János emelkedett szólásra. Hosszu beszédben kritizálta a kormányt. Súlyos vádakkal illetve a minisztérium tagjait, akik szerinte ellenségei a Magyarországon lakó nemzetiségieknek. Bonckés alá vette Andrássy politikáját s ténykedéseiben súlyos nemzetiségi sérelmeket lát. Ezeken a bajokon csak az általános és titkos választói jog életbeléptetésével vél segíteni, amikor is módjában lesz a nemzetiségieknek nagyobb számú képviselőket küldeni a parlamentbe. Butean beszédét a román hallgatóság zajosan megjelenezte. A hatóság tartva az ellenséges zavargásoktól nagyszámu csendőrséget centralizált Magyar-Igenbe, de beavatkozásra szükség nem volt. A beszámolón csak egy Dumitrean Félix nevű román ügyvédjelölt okozott kisebb galibát. Román nemzetiségű öltözetben jelent meg s ugyancsak izgatott a magyar állameszme ellen. Ettől eltekintve a gyűlés a legnagyobb rendben folyt le. Vajda Sándor indítványára táviratilag üdvözölték a királyt. Vajda Sándor Magyar Igenről kíséretével együtt Abrudbányára utazott, hogy beszámoló beszédét ott is elmondja. A járás főszolgabírája azonban tartva az esetleges zavargásoktól a beszámoló tartására engedélyt nem adott.

Minden a kihordás vagy szétküldés körüli felmerülő panaszt levelezőlap vagy telefon útján szíveskedjenek nekünk bejelenteni.

CIGALE

tengeri fürdő

Lussinpiccolo mellett. — 200 kabin.

VELENCE HOTEL MODERNE MANIN

A Márkustér közvetlen közelében minden kényelemmel berendezett 120 szobával, lifttel, villanyvilágítással és fürdőkkel mérsékelt áron.

Gambrinus-étterem polgári árakkal

A Kőbányai Polgári Serfözde kiváló minőségű söreinek kimérése.

A Velencét látogató magyar közönség kedvenc találkozó helye.

Palléri állást keres

kőműves-mesteri vizsgát végzett magyarul, németül, horvátul s keveset olaszul beszélő férfi, ki e minőségben már alkalmazva volt s jó bizonyítványokkal bír. Megkeresések „Pallér” jelige alatt a kiadóhivatalba kéretnek.

Elsőrendű fehérmű uri és női

divatkülönlegességek

igen mérsékelt árak mellett kizárólag csak

VUJA M. cégnél Fiume Via Adamich.

Tessék erről, próbavásárlással meggyőződni!

Halál a poloskákra!!!

DESODEROL

az egyetlen radikális szer poloskák és más férgek ellen. Ragados betegségek ellen fertőtleníti. Elárusító

Gráf A. Fiume Riva Canale Telef. 622.

Literje K 1.50 házhoz szállítva.

Lakások fertőtlenítése elvállaltatik.

Fiumei első magyar rizshántoló- és rizskeményítőgyár részv.-társaság.

FIUME.

Különlegesség

FÉNYKEMÉNYÍTŐ

táblácskákban.

VÉDJEGY.

A vegyi tisztaságért a gyár kezkesedik. Egy csinos lakást tartalmazó

Első fiumei magyar uri és női fodrász terem az Adria Palotában.

Külön női teremben hajmosás, fésülés, és mindennemű modern hajmunkák végeztetnek.

Az uri teremben pontos és jó kiszolgálás.

LIDO-VELENCZE

Maison d'Italie ♦ Villa Monplaisir
Villa Thea ♦ Villa Bellevue ♦ Hotel Margherita

Elsőrendű házak modern kényelemmel berendezve.
Legjobb fekvésben a Lidón. Villanyvilágítás mindenütt.
Fürdők és zuhanyok. Telefon. Külön lakrészek családoknak konyhával.

Tulajdonos
PONTELLO R.

Szobák 5 lirától feljebb. Teljes penzió 8 lirától feljebb.

VELENCE

Hôtel Royal Danieli. Elsőrangú ház a Riva Schiavonin. Teljesen újjáalakítva, új fürdő- és toalette-helyiségekkel s remek csarnokkal. Vasúti jegyelárúsító és podgyászszállító iroda a házban.

Grand Hôtel. A Canal Grande legszebb részében, nagy terrasszal, 250 szobával, 30 teremmel, toalette- s fürdő-helyiségekkel. A régi velencei paloták pazar fényével egyesíti a legmodernebb kényelmet. Kétféle francia konyha.

Hôtel Regina (Rome et Suisse). Gyönyörű fekvéssel, terrasszal, téli kerttel, olvasó és dohányzó termekkel, a melyek mind a Canal Grandera tekintenek. — Felhuzó. — Villanyvilágítás s gőzfűtés minden szobában. Teljesen újjáalakítva. — Mérsékelt árak. —

Viktoria szálló. Központi fekvéssel, 2 percrenyire a Szt. Márk tétől. 200 szoba. — Olvasó s dohányzó termek. — Felhuzó. — Gőzfűtés s villanyvilágítás. — Elsőrendű étterem. — Igen mérsékelt árak. — Omnibus az állomásnál.

Beaurivage szálló és penzió. A Riva Schiavoni a Doge palota mellett. Teljesen újonnan felszerelve és hosszú tartózkodásokra minden kényelemmel ellátva. — Mérsékelt árak. —

Hirdessen „A TENGERPART” napilapban!

„A Tengerpart” ötödik éve áll fenn és oly elterjedésnek örvend, a milyent eddig Fiumében egyetlen egy magyar lap sem tudott felmutatni.

➔ „A TENGERPART” minden hirdetése eredménynyel jár. ➔

Kiadóhivatal: Vicolo dell'Ospedale, Wurzer ház.

Telefon 229. sz.

Ugyanott vétetnek fel előfizetések is bármely naptól kezdve.

Telefon 229. sz.

„A Tengerpart” független és szókimondó irányával szerezte meg népszerűségét és olvasottságát.

Prodam és Tarsa Fiume

◀ Mérnöki iroda és iparvállalatok berendezése ▶
Via Adamich I. sz. Via Adamich I. sz.
Villanyos világítási, villámhárító, telefon és villanyos-csengő berendezések.
Villanyos motorok és szellőztetők. — Villamos központok berendezése.
Nagy raktár világító testekben és felszerelési anyagokban.
Különlegesség: „Wolfram” villanykörték 70% árammegtakarítással.

TIROLESE VENDÉGLŐ

Fiume, Corso az Adamich térrel szemben.
Kétféle ételek és italok a nap minden szakában. Remek halak
Az idegenek találkozó helye.

CRNKOVIC

szálloda, penzió és kávéház.
CIRKVENICA.

A fürdő központján, közvetlen a tengerpart mentén, a mólótól 2 peccnyire.

Kétféle magyar és német konyha.

Kitüntetve a német orvos kongresszus által.

Eredeti magyar és német fajborok valamint Müncheni és Pilseni sörök.

Utazóknak és kirándulóknak kiválóan alkalmas hely.

Olcsó árak.

Pontos kiszolgálás.

Tulajdonos: CRNKOVIC JÓZSEF.

ADRIA ÉTTEREM

— FIUME, —
Piazza Elisabetta. o—o—o Via Adamich.
A város központjában.

Idegenek találkozó helye.

Kétféle konyha.

Minden időben friss halak.

Első fiumei magyar kárpitos és disztó

Fiume, via Serpentina 20.

Vállal a legegyszerűbbtől a legmodernebb berendezésig minden nemű kárpitos, disztó és angol börmunkát jutányos árban.

Szíves pártfogást kér Garami József.

a budapesti Steinschneider udv. szállító cég volt munkavezetője.

Hotel Meublé Jolanda

VELENCE,

Riva degli Schiavoni

a hozzátartozó Bavaria étteremmel. A vaporeitok megállóhelye. Gyönyörű kilátással. Tiszta kényelmes szobák. Olcsó árak. Családok számára külön megállapodások.

Tulajdonos
Inganni E.

Venier Penzió és Vendéglő

Venice Szt. Márktér.

Szobák 2 lirától feljebb villanyvilágítással. Éttermek kilátással a Szt. Márktérre.

— Kétféle konyha minden órában. —

Procuratie vecchie 105. s.

(a Quadri kávé mellett)

Tulajdonos
Marco Venier.

VELENCZE

BONVECCHIATI

szálló és étterem a Szt. Márktér közelében.

Új épület minden kívánt kényelemmel.

Szobák 2¹/₂-3 lirától feljebb.

Teljes penzió 9 lira.

Az étteremben kétféle konyha mérsékelt áron étlap szerint.

Tulajdonosok:

Fratelli Scattola.

Bonbonniere Mőve

Előkelő Mulató

Abbazia Bristol - szálló

Estéknként nemzetközi varieté-előadások kizárólag elsőrendű

művészi erők felléptével.

Kétféle szellőztetés.

Első fiumei magyar szobafestő és fénymázoló.

Vállal minden e szakmába vágó munkát a legjutányosabb árak mellett. Szigorú pontosság s kiváló szakértelem.

A n. é. közönség b. pártfogását kéri

ALTBERGER IGNACZ.

Fiume, Via Sanità Adria Palota.

TELEFON 923.

FÉRFI RUHÁT VESZ ÉS ELAD és olcsón tisztít s javít szakszerűen férfi- s női ruhát

RADAKOVICS DÁNIEL FIUME

Fiumara, a susáki hid mellett.

KORONA VENDÉGLŐ

Tulajdonos: HOPP VINCE.

Az átutazó közönség különös figyelmébe! Kétféle magyar konyha. Kőbányai világos s barna sör. Tiszta fajborok.

Mérsékelt árak.